

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien luettelosta ja rekisteristä

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien luettelosta ja rekisteristä (HE 88/2019 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta (TyVM 5/2020 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien luettelosta ja rekisteristä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Luettelon ja rekisterin käyttötarkoitus

Syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien seuranta, sairauden ennaltaehkäisyä sekä tutkimusta varten pidetään työnantajakohtaista luetteloa sekä valtakunnallista rekisteriä (*ASA-rekisteri*) siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *syöpäsairauden vaaraa aiheuttavalla tekijällä*:
 - a) ainetta tai seosta, joka täyttää aineiden ja seosten luokitukselta, merkinnöistä ja pakkaamisesta sekä direktiivien 67/548/ETY ja 1999/45/EY muuttamisesta ja kumoamisesta ja asetuksen

Eduskunnan vastaus EV 45/2020 vp

(EY) N:o 1907/2006 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1272/2008 (jäljempänä *CLP-asetus*) liitteessä I säädetyt luokituskriteerit, joiden perusteella se voidaan luokitella kategoriaan 1A tai 1B kuuluvaksi syöpää aiheuttavaksi aineeksi tai seokseksi (vaaralausekkeet H350 ja H350i);

b) työturvallisuuslain (738/2002) 38 §:n 3 momentin nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettua syöpäsairauden vaaraa aiheuttavaa työmenetelmää;

2) *perimää vaurioittavalla aineella* ainetta tai seosta, joka täyttää CLP-asetuksen liitteessä I säädetyt luokituskriteerit, joiden perusteella se voidaan luokitella kategoriaan 1A tai 1B kuuluvaksi sukusolujen perimää vaurioittavaksi aineeksi tai seokseksi (vaaralauseke H340).

3 §

Luettelo työpaikan altisteista ja altistuneista työntekijöistä

Työnantajan on pidettävä luetteloa työpaikalla käytettävistä syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista tekijöistä ja perimää vaurioittavista aineista ja näille altistuvista työntekijöistä.

Työnantajan pitämään luetteloon on merkittävä työosastoittain ja kalenterivuositain:

- 1) työnantajaa koskevat tiedot;
 - 2) käytetyt ja esiintyvät syöpäsairauden vaaraa aiheuttavat tekijät ja perimää vaurioittavat aineet;
 - 3) syöpää aiheuttavaa tai perimää vaurioittavaa ainetta sisältävät tuotteet ja niiden käyttömäärät vuosittain;
 - 4) syöpäsairauden vaaraa aiheuttavan tekijän tai perimää vaurioittavan aineen käyttötapa tai muu sille altistumista aiheuttava syy;
 - 5) työntekijöiden altistumisen mitattu määrä, jos tieto on käytettävissä;
 - 6) altistuneiden työntekijöiden nimet, henkilötunnukset, ammatit ja altistumistiedon peruste.
- Työnantajan on tiedotettava työntekijöiden edustajille luettelon pitämisestä.
- Lisäksi työntekijöillä ja työntekijöiden edustajilla on oikeus saada käyttöönsä ryhmätason tiedot ilman henkilöiden nimiä.

4 §

Altistumisen toteaminen ja seuranta

Altistuneiden työntekijöiden luetteloon merkitsemistä varten työnantajan on selvitettävä työntekijöiden mahdollinen altistuminen syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille ja perimää vaurioittaville aineille.

Työntekijöiden altistumista syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille ja perimää vaurioittaville aineille on tarvittaessa seurattava työpaikalla suoritettavin työhygieenisiin mittauksiin sekä työntekijälle suoritettavin biologisiin altistumismittauksiin.

Selvitettäessä työntekijän, työntekijäryhmän, ammattiryhmän, ammattialan tai toimialan työntekijöiden altistumista syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille tai perimää vaurioittaville aineille, arviointiperusteena voidaan käyttää muilla työpaikoilla vastaavissa oloissa tehtyjä selvityksiä ja mittauksia sekä muuta soveltuvaa tietoa altistumiseen vaikuttavista tekijöistä.

Eduskunnan vastaus EV 45/2020 vp

5 §

ASA-rekisterin rekisterinpitäjä

ASA-rekisterin rekisterinpitäjänä toimii Työterveyslaitos.

6 §

Tietojen ilmoittaminen ASA-rekisteriin

Työnantajan on ilmoitettava ASA-rekisteriin työntekijä altistuneeksi, jos altistuminen on todettu biologisten altistumismittausten, työhygieenisten mittausten tai muilla työpaikoilla vastaavissa olosuhteissa tehtyjen selvitysten ja mittausten perusteella. Jos työpaikalla altistutaan syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille tai perimää vaurioittaville aineille eikä edellä mainittuja tarkempia altistumistietoja ole käytettävissä, altistuneiksi on ilmoitettava kunakin altistumisvuonna sellaiset työntekijät, jotka kyseisenä vuonna ovat altistuneet tekijälle merkittävän osan työajastaan vähintään 20 työpäivänä.

Altistuneiksi on kuitenkin aina ilmoitettava sellaiset työntekijät, jotka onnettomuuden, tuotantohäiriön, poikkeuksellisen työvaiheen tai muun vastaavan syyn vuoksi altistuvat lyhytaikaisesti epätavallisen suuresti syöpäsairauden vaaraa aiheuttavalle tekijälle tai perimää vaurioittavalle aineelle.

Kun työnantaja ilmoittaa altistuneen työntekijän ASA-rekisteriin, on samalla ilmoitettava myös muut 3 §:n 2 momentissa tarkoitetun luettelon sisältämät tiedot.

Työnantajan on ilmoitettava Työterveyslaitokselle rekisteröitävät tiedot vuosittain Työterveyslaitoksen julkaisemalla lomakkeella tai muulla vastaavalla tavalla seuraavan vuoden maaliskuun 31 päivään mennessä tai, jos työnantaja sitä ennen lopettaa toimintansa, toiminnan loppuessa.

7 §

ASA-rekisteriin ilmoitettavien tietojen säilytysaika

Rekisteritietoja on säilytettävä ASA-rekisterissä 80 vuotta viimeisen tiedon merkitsemisestä.

8 §

Tietojen luovuttaminen

Vakuutuslaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä välttämättömiä tietoja syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille tai perimää vaurioittaville aineille altistuneesta työntekijästä työnantajalta hänen pitämästään luettelosta ja Työterveyslaitokselta ASA-rekisteristä työntekijää koskevan etuuden myöntämistä varten. Vastaavasti sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus saada välttämättömiä tietoja työsuojelullista selvitystä tai päätöksentekoa varten ja työsuojeluvonnasta vastaavalla viranomaisella valvontatehtävää varten 3 §:n 2 momentin 1—5 kohdassa tarkoitetut tiedot. Tietoja saadaan luovut-

Eduskunnan vastaus EV 45/2020 vp

taa vain edellä tarkoitettujen tahojen pyynnöstä ja vain siinä laajuudessa kuin tiedoilla on vaikutusta käsiteltävän asian ratkaisuun.

9 §

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvoo työnantajaan kohdistuvien velvollisuuksien osalta työsuojeluviranomainen.

10 §

Rangaistussäännös

Työnantaja tai tämän edustaja, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö 6 §:ssä säädetyn velvollisuuden ilmoittaa tietoja, on tuomittava *tietojen ilmoittamisvelvollisuusrikkomuksesta* sakkoon.

11 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammattisaan altistuvien rekisteristä annettu laki (717/2001).

Helsingissä 8.5.2020

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri